

Sisällysluettelo

Sivu

8	Sosiaali- ja terveyslautakunnan tilinpäätös 2016	3
9	Selvitys kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelman (Eho) laatimisesta	5
10	Killin Kehitysvammaisten Tuki ry/kirjelmä	8
11	Viranhaltijapäätökset	14
12	Ilmoitusasiat	16
13	Hakeutuminen työvoima- ja yrityspalveluiden kokeiluhankkeeseen	17

Sosiaali- ja terveyslautakunta

08.03.2017

Aika	08.03.2017 kello 17:00 - 18:30		
Paikka	Kaupungintalon 4-neuvotteluhuone		
Osallistujat	Salokangas Elina	puheenjohtaja	
	Maja Pirjo	varapuheenjohtaja	
	Hyvönen Jarmo	jäsen	
	Kemppe Hanna	jäsen	§ 8
	Laine Viljo	jäsen	
	Leivo Markku	jäsen	
	Nieminen Marja	jäsen	
	Palomäki Harri	jäsen	
	Saari Ville-Veikko	jäsen	
	Saarni Anu	jäsen	
	Aalto Hannu	KH:n edustaja	§ 8
	Penttinen Elina	henkilökunnan edustaja	§ 8
	Pöyhönen Iiro	perusturvajohtaja	
	Laurila Airi	vt.taluspäällikkö	
	Kallio Kristian	ylilääkäri	§ 8
	Kyrki Virpi-Maija	vastaava hammaslääkäri	§ 8
	Lahtiola Taina	hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja	§ 8
	Lehtonen Anurag	aikuissosiaalityön päällikkö	§ 8-10
	Merilahti Jutta	perhepalvelujen päällikkö	§ 8

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajat

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ville-Veikko Saari ja Anu Saarni.

Käsitellyt asiat § 8 - 13

Allekirjoitukset

Elina Salokangas
puheenjohtaja

Airi Laurila
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Naantalissa _____ . _____ kuuta 20 _____

Ville-Veikko Saari

Anu Saarni

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tilinpäätös 2016

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 8

Vt. talouspäällikkö Airi Laurila:

Lautakunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien tavoitteiden toteutuminen ja sen tulee perustua vuoden 2016 talousarvion tavoitteisiin, määrärahoihin ja tunnuslukuihin. Tilinpäätöstiedot ovat 20.2.2017 tilanteen mukaiset.

Käyttötalous

Sosiaali- ja terveyslautakunnan käyttötalouden vuoden 2016 toimintatulot olivat noin 6,37 milj. euroa ja toimintakulut noin 64,08 milj. euroa.

Tilinpäätöksen nettomääräinen loppusumma ylitti vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion noin - 872 000 euroa. Erikoissairaanhoidon nettototeutuma ylitti talousarvion noin 737 000 ja muiden tehtävälueiden osalta talousarvioylitystä tuli yhteensä 135 000 euroa.

Talousarviovuoden aikana tehtiin määrärahamuutoksia seuraavasti: Lisämäärärahaa haettiin lapsiperheiden sosiaalityöhön 540 000 euroa, vammaispalveluihin 710 000 euroa ja erikoissairaanhoidon 1 400 000 euroa. Tuloarviota lisättiin suun terveydenhuollon osalta 100 000 euroa.

Toimintakate tehtävälueittain ja talousarvioalitukset ja -ylitykset (euroa):

Tehtävälue	TA2016	TP2016	TA Alitus	TA ylitys
Hallinto	-656 459	-595 396	61 063	
Terveyspalvelut	-5 235 864	-5 185 929	49 935	
Kuntoutus	-678 834	-659 808	19 026	
Suun terveydenhuolto	-1 542 138	-1 346 495	195 643	
Ympäristöterv.huolto	-262 382	-253 143	9 239	
Aikuisten psykosos.palv.	-2 514 620	-2 506 018	8 602	
Erikoissairaanhoido	-21 981 428	-22 718 346		736 918
Lapsiperh.sosiaalityö	-3 111 798	-3 579 843		468 045
Aikuissosiaalityö	-3 004 525	-2 810 251	194 274	
Vammaispalvelut	-5 155 899	-5 903 365		747 466
Hoito- ja vanhuspalvelut	-12 697 181	-12 154 234	542 947	

Keskeisiä menokehitykseen vaikuttavia tekijöitä ovat olleet asiakasmäärien ja palvelutarpeen kasvu.

Investoinnit

Investointien osalta kustannukset jäivät noin 112 000 euroa alle budjetoidun arvion. Vuoden 2016 talousarviossa olleista investoinneista Katavakodin ja Kummelin hoitajakutsujärjestelmät, Kemian analysaattori, ilmoittautumisautomaatti, hammashoitolan hoitokoneiden hankinta sekä Birgittakodin potilasvalvonnan laitteiden hankinnat toteutettiin suunnitellun mukaisesti. Ohjelmistohankinnoista Kanta-projekti viivästyi valtakunnallisesti, joten ohjelmistopäivityksiä ei voitu siltä osin toteuttaa. Hammashoitolan taukotilan remontti jäi vuodelta 2016 tekemättä.

Tarkemmat tiedot sosiaali- ja terveyslautakunnan talouden ja toiminnan toteutumista ovat liitteenä olevassa tilinpäätöksessä vuodelta 2016.

LIITE B1, SOTE-LTK 8.3.2016

Tehtäväalueiden esimiehet olivat kokouksessa selostamassa omien vastuualueidensa toimintaa.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2016 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle.

KÄSITTELY:

Hanna Kemppe, Hannu Aalto ja Elina Penttinen poistuivat paikalta pykälän käsittelyn jälkeen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Selvitys kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelman (Eho) laatimisesta

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 9

Aikuissosiaalityön päällikkö Anurag Lehtonen

Suurin osa kehitysvammaisten henkilöiden palvelutarpeista järjestyy koko väestölle tarkoitettujen palveluiden avulla, kuten esim. perusterveydenhoito, hammashoito ja neuvolapalvelut. Vammaispalveluiden tarjoamia mahdollisuuksia tarvitaan peruspalveluiden tueksi.

Vammaispalvelulain 4§ mukaan kehitysvammaisten henkilöiden tarvitsemat erityispalvelut järjestetään ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla, silloin kun ne ovat riittäviä ja sopivia sekä kehitysvammaisen henkilön edun mukaisia. Vammaispalvelulaki on lähtökohtaisesti ensisijainen kehitysvammalakiin nähden.

Kehitysvammalain nojalla palveluja on järjestettävä silloin, kun vammaispalvelulain nojalla tarjottavat palvelut ja tukitoimet eivät ole riittäviä ja henkilö täyttää erityishuollon saamiseksi kehitysvammalain mukaiset kriteerit. Erityishuoltoa annetaan henkilölle, jonka henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja.

Kehitysvammalain 34 §:n mukaan erityishuollon yksilölliseksi toteuttamiseksi jokaista erityishuollon tarpeessa olevaa henkilöä varten tulee hyväksyä erityishuolto-ohjelma (Eho). Vastaavasti kehitysvammaisten erityishuollosta annetun asetuksen 4 §:n mukaan erityishuolto-ohjelman tulee sisältää suunnitelma annettavasta erityishuollosta, sen toteuttamistavasta sekä siitä, milloin erityishuolto-ohjelma viimeistään on otettava tarkistettavaksi.

Erityishuolto-ohjelman lisäksi kehitysvammaisella on oikeus sosiaalihuollon asiakaslain mukaiseen palvelu-, hoito-, kuntoutus- ja asumissuunnitelmaan, jossa määritellään hänelle järjestettävien palvelujen sisältö, tavoitteet sekä niiden toteuttamistapa perusteelliseen hoito- ja palvelutarvearvioon perustuen.

Erityishuolto-ohjelman ja erilaisten palvelusuunnitelmien ero on sitovuu-
dessa ja valituskelpoisuudessa. Kehitysvammaisen henkilön kanssa tehdyt suunnitelmat ovat suuntaa antavia ja asiakkaan kanssa yhteistyössä tehtyjä, mutta eivät ole valituskelpoisia asiakirjoja. Suunnitelmissa otetaan ensisijaisesti huomioon asiakkaan omat toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet.

Asiakslain 9§ mainitaan itsemäärääminen erityistilanteessa, millä tarkoitetaan tilannetta, jolloin asiakas ei sairauden tai vamman tai muun toimintakyvyn vajavuuden vuoksi pysty osallistumaan, ymmärtämään tai vaikuttamaan palvelujensa tai muiden tukitoimenpiteiden toteuttamiseen. Tällöin asiakkaan tahtoa selvitetään yhteistyössä hänen laillisen edustajansa tai omaisensa tai muun läheisen henkilön kanssa. Palvelusuunnitelman neuvottelemisen pelkästään asiakkaan omaisen tai läheisen kanssa tulee kyseeseen vain hyvin harvoin.

Erityishuolto-ohjelma on valituskelpoinen päätös ja siihen asiakas tai hänen edustajansa voivat hakea muutosta aluehallintovirastosta. Yksilöllisen erityishuolto-ohjelman (Eho) hyväksyy kuntayhtymissä erityishuollon johtoryhmä tai sen määräämissä rajoissa toimintayksikön vastaava johtaja. Mikäli kunta järjestää lain tarkoittamaa erityishuoltoa, erityishuoltoviranomaisena toimii sosiaalilautakunta. Erityishuolto-ohjelmaan kirjataan vain ne palvelut, jotka henkilö saa kehitysvammalain nojalla. Tällöin palveluista muodostuu henkilölle subjektiivinen oikeus ja palvelut ovat pääsääntöisesti henkilölle maksuttomia. Erityishuolto-ohjelman ulkopuolelle saattaa jäädä palveluja, jotka henkilö saa esimerkiksi vammaispalvelulain nojalla. Nämä palvelut kirjataan palvelusuunnitelmaan. Erityishuolto-ohjelma on tarpeen silloin kun kaupungin omat palvelut eivät enää riitä, vaan henkilölle tarvitaan erityisiä palveluita.

Naantalissa kehitysvammaisille on tehty palvelu- ja kuntoutussuunnitelmat yhteistyössä asiakkaan ja avohuollonohjaajan kanssa. Tarpeen mukaan suunnitelman tekemiseen on osallistunut myös muita tahoja. Jos avohuollon ohjaaja on huomannut asiakkaan erityishuollon tarpeen tai asiakas on pyytänyt erityishuollon palveluita, on asiakas ohjattu Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin palveluihin (KTO) viranhaltijan tekemällä päätöksellä. Päätöksellä myönnetään asiakkaalle lupa käyttää KTO:n tutkimus- ja neuvolapalveluja. Päätös on valituskelpoinen. Suurin osa erityishuolto-ohjelmaa tarvitsevista henkilöistä on ohjattu KTO:n palveluiden piiriin.

KTO:n kanssa yhteistyössä laaditaan asiakkaan tarpeiden mukainen erityishuolto-ohjelma (Eho), johon kirjataan ne kehitysvammalain mukaiset palvelut, joihin asiakas on oikeutettu. KTO tekee henkilölle Ehon, johon sisällytetään KTO:n järjestämisvastuulla olevat palvelut. Jos kaupunki järjestää itse erityishuolto-ohjelman mukaisia palveluja henkilölle, niin kaupungin on tehtävä oma erityishuolto-ohjelmapäätös, josta henkilö tai hänen edustajansa voi valittaa aluehallintovirastoon.

Muut henkilön tarvitsemat palvelut myönnetään pääsääntöisesti vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina. Näistä palveluista avohuollon ohjaaja tekee erilliset valituskelpoiset päätökset. Näitä palveluja voivat olla esimerkiksi kuljetuspalvelu ja henkilökohtainen apu.

Naantalissa on sosiaali- ja terveyslautakunnan pykälässä (26.05.2004§45) käsitelty erityishuolto-ohjelmien laatiminen ja hyväksyminen seuraavasti: Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän asiakkaiden Ehot laaditaan edelleen kuntayhtymän toimesta. Sen lisäksi tarpeen vaatiessa Ehoja valmistellaan Naantalin kaupungin vammaispalvelutiimissä ja erityishuolto-ohjelman hyväksyy vammaispalvelun sosiaalityöntekijä.

– Oheismateriaalina pöytäkirjaote

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää pitää voimassa 26.5.2004 sosiaalilautakunnan hyväksymä päätös §45 koskien kehitysvammaisten erityishuolto-ohjelmien laadintaa ja hyväksymistä.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

Killin Kehitysvammaisten Tuki ry/kirjelmä

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.02.2017 § 1

Aikuissosiaalityön päällikkö Anurag Lehtonen
Avohuollon ohjaaja Mervi Salonen

Killin Kehitysvammaisten Tuki ry on lähettänyt Naantalın sosiaali- ja terveyslautakunnalle kirjelmän koskien kehitysvammaisten palveluntarjontaa Naantalissa. (Esityslistan liite Sote-ltk 16.2.2017)

Naantalın vammaispalvelut vastaavat kirjelmän kysymyksiin seuraavasti:

1. Henkilökohtainen apu

Kirjelmässä todetaan, että joiltakin kehitysvammaisilta on vähennetty vapaa-ajan henkilökohtaisen avun palvelua. Kaikki henkilöt, joista todennäköisesti nyt on kyse, asuvat ohjatussa, autetussa tai vahvasti autetussa asumispalvelussa. Laki velvoittaa järjestämään henkilökohtaista apua 30 tuntia siinä tilanteessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Naantalissa pyritään turvaamaan vaikeavammaisten henkilöiden omatoimisuus sekä oma aktiivisuus ja tuetaan vahvasti heidän itsenäistymistään. Ei ole tarkoituksenmukaista, että vaikeavammaiselle henkilölle automaattisesti myönnetään henkilökohtaista apua 30 tuntia, vaan jokaiselle henkilölle avun tarve mietitään ja mitoitetaan tilannekohtaisesti. Jokaiselle vaikeavammaiselle tehdään palvelusuunnitelma, jossa kartoitetaan kaikki palvelutarpeet ja myös henkilökohtaisen avun tarve. Palvelusuunnitelman teossa tärkeintä on vaikeavammaisen oma mielipide ja tarpeet, joiden perusteella tukitoimet rakennetaan. Henkilökohtaisen avun tuntimäärät eivät ole pysyviä, vaan vaihtelevat asiakkaan elämäntilanteen ja tarpeen vaihteluiden mukaan.

Naantalissa avattiin 3.10.2016 uusi asumispalveluyksikkö, johon muutti 14 kehitysvammaista asiakasta. Asumisyksikön palveluihin sisältyy jokaiselle asukkaalle 8 tuntia henkilökohtaista aikaa, jota on mahdollista käyttää myös kodin ulkopuolisiin toimiin ja harrastuksiin. Lisäksi asumisyksikkö järjestää kaikille talon asukkaille yhteisiä harrastus- ja virkistystapahtumia vähintään kerran kuukaudessa.

2. Työ- ja päivätoiminta

Naantali järjestää kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa Rainasäätiössä

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

---

ja päivätoimintaa Säpiniitun tilalla. Työ- ja päivätoimintaa järjestetään viitenä päivänä viikossa maksimissaan 6 tuntia päivässä. Kehitysvammaisten palvelusuunnitelmien teon yhteydessä asiakkaan toivomukset ja tarpeet työ- ja päivätoiminnasta kartoitetaan. Asiakas osallistuu työ- ja päivätoimintaan oman henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Sen lisäksi palvelusuunnitelmassa huomioidaan, että asumispalveluyksikössä asuvalla on kotipäivä, jolloin hänen tehtävä on huolehtia omaan asumiseen ja arkielämään liittyvät tehtävät. Lisäksi vaikeavammaiselle asiakkaalle tehdään asumisen suunnitelma, mihin kirjataan erikseen asumiseen liittyvät tuet ja tarpeet.

Jossain tilanteissa työ- tai päivätoimintaa on saatettu vähentää, asiakkaan omasta elämäntilanteen muutoksesta tai esimerkiksi edunvalvojan linjauksesta johtuen.

3. Kilpailutus

Naantalın kaupunki ei ole erikseen kilpailuttanut kehitysvammaisten päivätoimintaa perusteluna mm. se, että Naantalın kaupunki on Rainasäätiön perustaja- ja omistajaosakas, jolloin ns. inhouse/ sisäinen hankinta on ollut perusteltua. Palveluvalikoimaan on tämän lisäksi otettu paikallisina palveluntuottajina ja asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin perustuen Säpiniitun tila sekä viime vuoden loppuun saakka Raison Patina. Lisäksi erityishuoltopiiri järjestää työ- ja päivätoimintaa eräille naantalilaisille asiakkaille. Työ- ja päivätoiminta on sosiaalihuollon palvelua, jonka kunta voi tuottaa itse, muiden kuntien kanssa yhdessä tai ostopalveluna. Tärkeintä on löytää asiakas-kohtaisesti oikeita palveluntuottajia ja on kunnan päätettävissä, keitä palveluntuottajia käytetään.

4. Erityishuolto-ohjelma

Kaikille kehitysvammaisille, jotka kuuluvat erityishuoltopiirin palveluiden piiriin on laadittu eho (erityishuolto-ohjelma) heille myönnettyistä palveluista. Vammaispalvelujen avohuollon ohjaajalla ei ole tiedossa ketään asiakasta, joka tarvitsee erityishuoltopiirin palveluja, mutta häneltä puuttuu tehty eho. Mikäli joltakulta asiakkaalta tällainen puuttuu, niin asiakkaan tulee ottaa yhteyttä avohuollon ohjaajaan, niin asia korjataan viipymättä. Ehot tehdään tiiviissä yhteistyössä KTO:n (Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus) kanssa. Kunnan myöntämistä palveluista tehdään kirjallinen päätös. Palveluita asiakas tai hänen edustajansa hakevat aina kirjallisesti.

Aikuissosiaalityön päällikkö Anurag Lehtonen ja avohuollon ohjaaja Mervi Salonen olivat kokouksessa asiantuntijoina.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti jättää asian uudelleen valmisteltavaksi.

KÄSITTELY:

Markku Tuuna poistui paikalta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.15

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 10

Aikuissosiaalityön päällikkö Anurag Lehtonen
Avohuollon ohjaaja Mervi Salonen

Killin Kehitysvammaisten Tuki ry on lähettänyt Naantalın sosiaali- ja terveyslautakunnalle kirjelmän koskien kehitysvammaisten palveluntarjontaa Naantalissa.

LIITE B2, SOTE-LTK 8.3.2017

Kehitysvammaisten asumispalveluja varten Naantaliin valmistui vuonna 2016 15-paikkainen kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö. 14 asiakasta muutti lokakuun alussa yksikköön. Lisäksi yksi asunto on varattu tilapäisasunnoksi, jota voidaan käyttää esimerkiksi omaishoidon vapaapäivien mahdollistamiseksi. Yksikköön muutti muiden palveluiden piirissä olevia henkilöitä, samoin kuin omaisten kanssa kodeissaan asuvia.

Kirjelmässä yhdistys on huolissaan siitä, että sosiaalitoimi olisi vähentänyt tai jopa lopettanut kehitysvammaisille suunnattuja palveluja. Asumisyksikön valmistuttua ja asukkaiden muutettua yksikköön, useiden henkilöiden palvelukokonaisuudet ovat muuttuneet, koska yksikkö pystyy antamaan palveluja keskitetysti Tukena ry:n järjestämänä. Asukkaiden palvelukokonaisuuteen sisältyy jokaiselle asukkaalle 8 tuntia/kk henkilökohtaista aikaa, jota on mahdollista käyttää myös kodin ulkopuolisiin toimiin ja harrastuksiin. Lisäksi asumisyksikkö järjestää kaikille talon asukkaille yhteisiä harrastus- ja virkistystapahtumia vähintään kerran kuukaudessa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

Naantalin vammaispalvelut vastaavat kirjelmän kysymyksiin seuraavasti:

1. Henkilökohtainen apu

Kirjelmässä todetaan, että ryhmältä kehitysvammaisia on poistettu vapaa-ajan henkilökohtaisen avun palvelua. Laki velvoittaa järjestämään henkilökohtaista apua 30 tuntia siinä tilanteessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Naantalissa pyritään turvaamaan vaikeavammaisten henkilöiden omatoimisuus sekä oma aktiivisuus ja tuetaan vahvasti heidän itsenäistymistään. Ei ole tarkoituksenmukaista, että vaikeavammaiselle henkilölle automaattisesti myönnetään henkilökohtaista apua 30 tuntia, vaan jokaiselle henkilölle avun tarve mietitään ja mitoitetaan tilannekohtaisesti. Jokaiselle vaikeavammaiselle tehdään palvelusuunnitelma, jossa kartoitetaan kaikki palvelutarpeet ja myös henkilökohtaisen avun tarve. Palvelusuunnitelman teossa tärkeintä on vaikeavammaisen oma mielipide ja tarpeet, joiden perusteella tukitoimet rakennetaan. Henkilökohtaisen avun tuntimäärät eivät ole pysyviä, vaan vaihtelevat asiakkaan elämäntilanteen ja tarpeen vaihteluiden mukaan.

2. Työ- ja päivätoiminta

Kirjelmässä todetaan, että osalta kehitysvammaisia on työ- ja päivätoimintaa vähennetty 40 % tai lopetettu kokonaan. Lisäksi kehitysvammaista ja hänen edustajaansa ei ole kuultu ennakkoon ennen vähennystä tai tiedotettu kirjallisesti etukäteen.

Naantali järjestää kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa Rainasäätiössä ja päivätoimintaa Säpiniitun tilalla. Työ- ja päivätoimintaa järjestetään viitenä päivänä viikossa maksimissaan 6 tuntia päivässä. Kehitysvammaisten palvelusuunnitelmien teon yhteydessä asiakkaan toivomukset ja tarpeet työ- ja päivätoiminnasta kartoitetaan. Asiakas osallistuu työ- ja päivätoimintaan oman henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Sen lisäksi palvelusuunnitelmassa huomioidaan, että asumispalveluyksikössä asuvalla on kotipäivä, jolloin hänen tehtävä on huolehtia omaan asumiseen ja arkielämään liittyvät tehtävät. Lisäksi vaikeavammaiselle asiakkaalle tehdään asumisen suunnitelma, mihin kirjataan erikseen asumiseen liittyvät tuet ja tarpeet.

Jossain tilanteissa työ- tai päivätoimintaa on saatettu vähentää, asiakkaan omasta elämäntilanteen muutoksesta tai esimerkiksi edunvalvojan linjauksesta johtuen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

---

3. Kilpailutus

Kirjelmän allekirjoittajien mukaan palveluntarjoajia ei päivätoiminnan eri yksiköiden välillä ei ole kilpailutettu.

Naantalin kaupunki ei ole erikseen kilpailuttanut kehitysvammaisten päivätoimintaa perusteluna mm. se, että Naantalin kaupunki on Rainasäätiön perustaja- ja omistajaosakas, jolloin ns. inhouse/ sisäinen hankinta on ollut perusteltua. Palveluvalikoimaan on tämän lisäksi otettu paikallisina palveluntuottajina ja asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin perustuen Säpiniitun tila sekä viime vuoden loppuun saakka Raison Patina. Lisäksi erityishuoltopiiri järjestää työ- ja päivätoimintaa eräille naantalilaisille asiakkaille. Työ- ja päivätoiminta on sosiaalihuollon palvelua, jonka kunta voi tuottaa itse, muiden kuntien kanssa yhdessä tai ostopalveluna. Tärkeintä on löytää asiakas-kohtaisesti oikeita palveluntuottajia ja on kunnan päätettävissä, keitä palveluntuottajia käytetään.

4. Erityishuolto-ohjelma

Kirjelmässä todetaan, että erityishuolto-ohjelmia ei Naantalissa kaikille kehitysvammaisille ole tehty.

Kaikille kehitysvammaisille, jotka kuuluvat erityishuoltopiirin palveluiden piiriin on laadittu eho (erityishuolto-ohjelma) heille myönnettyistä palveluista. Vammaispalvelujen avohuollon ohjaajalla ei ole tiedossa ketään asiakasta, joka tarvitsee erityishuoltopiirin palveluja, mutta häneltä puuttuu tehty eho. Mikäli joltakulta asiakkaalta tällainen puuttuu, niin asiakkaan tulee ottaa yhteyttä avohuollon ohjaajaan, niin asia korjataan viipymättä. Ehot tehdään tiiviissä yhteistyössä KTO:n (Kehitysvamma-alan tuki- ja osaamiskeskus) kanssa. Kunnan myöntämistä palveluista tehdään kirjallinen päätös. Palveluita asiakas tai hänen edustajansa hakevat aina kirjallisesti. Erityishuolto-ohjelman laatimisesta on tässä kokouksessa oma pykälänsä.

Tiedotus ja ohjaus näin suuressa palvelutarjonnan muutoksessa, joka on koskenut kehitysvammaisten asiakkaiden lisäksi asukkaiden vanhempia ja edunvalvoja, ei ole tavoittanut oikea-aikaisesti ja riittävästi asianosaisia henkilöitä. Tiedotukseen tullaan jatkossa kiinnittämään entistä enemmän huomiota.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee Killin Kehitysvam-

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 1	16.02.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	08.03.2017

---

maisten Tuen kirjelmän tiedokseen ja antaa yhdistykselle yllä olevan vastauksen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

§ 11

08.03.2017

Viranhaltijapäätökset

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 11

Vt.talouspäällikkö Airi Laurila

Ylilääkäri Kristian Kallio:

4/2017 Satu Mankilan palkkaaminen terveysneuvoajan sijaiseksi

7.3.-14.5.2017

5/2017 Sini Sillvanin palkkaaminen terveydenhoitajan sijaiseksi

28.2.-30.4.2017

Johtava hoitaja Hannele Nikander-Tuominen:

1/2017 Sabina Heljanderin palkkaaminen sairaanhoitajan sijaiseksi

1.2.-31.5.2017

2/2017 Netta Vieraankiven palkkaaminen terveydenhoitajan sijaiseksi

13.2.-2.4.2017

Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola:

9/2017 Nea Marjusen palkkaaminen hoitajan sijaisuuteen Kummelin ryhmäkotiin 6.2.2017-4.1.2018

10/2017 Sofi Ruotsalaisen valinta Myllynkiventien ryhmäkotien hoitajan toimeen

11/2017 Charlotta Helteen valinta Myllynkiventien ryhmäkotien hoitajan toimeen

12/2017 Anni-Maria Lumpuksen valinta Myllynkiventien ryhmäkotien hoitajan toimeen

13/2017 Tytti Heikiön valinta Myllynkiventien ryhmäkotien hoitajan toimeen

14/2017 Hanna Kosken palkkaaminen hoitajan sijaisuuteen Birgittakotiin 6.2.-31.3.2017

15/2017 Raija Vilpon valinta kotihoidon hoitajan toimeen

16/2017 Sirkka-Liisa Ketolan valinta Myllynkiventien ryhmäkotien sairaanhoitajan toimeen

17/2017 Laura Pernitzin palkkaaminen sairaanhoitajan sijaisuuteen kotihoitoon 12.6.-20.8.2017

18/2017 Heini Valkaman palkkaaminen hoitajan sijaisuuteen kotihoitoon 13.3.-31.8.2017

19/2017 Pia Meinolan palkkaaminen sairaanhoitajan sijaisuuteen vuodeosastolle 22.2.-10.9.2017

20/2017 Jenni Pelasojan palkkaaminen hoitajan sijaisuuteen vuodeosastolle 24.2.-31.3.2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta

§ 11

08.03.2017

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää olla käyttämättä kuntalain 51 §:n tarkoittamaa otto-oikeutta edellä selostetuissa lainvoimaa vailla olevissa viranhaltijapäätöspöytäkirjoissa ilmeneviin päätöksiin.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta § 12 08.03.2017

Ilmoitusasiat

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 12

Vt.talouspäällikkö Airi Laurila

- Aluehallintovirasto, päätös / Lupa yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamiseen - Metsäkylän Ratsastuskeskus Oy, Turku
- KEHA-keskus / Korvauspäätös, laskennallinen korvaus helmikuu 2017 4 202,97 euroa
- KEHA-keskus / Korvauspäätös toimeentulotuki ja tulkkaukustannukset 1.7.-30.9.2016, 12 542,20 euroa
- Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri / Pöytäkirja, hallitus 16.2.2017

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 43	15.06.2016
Kaupunginhallitus	§ 236	21.06.2016
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 13	08.03.2017

Hakeutuminen työvoima- ja yrityspalveluiden kokeiluhankkeeseen

468/05.01.08/2016

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.06.2016 § 43

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen:

Hallituksen yhtenä kärkihankkeena on työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä tukevaksi. Vuosina 2017 ja 2018 toteutetaan alueellisia kokeiluja, joilla luodaan asiakaslähtöinen ja hallintorajat ylittävä toimintamalli työvoima- ja yrityspalveluille. Haku kokeiluihin on käynnistynyt. Kokeiluihin tuli hakea toukokuun loppuun mennessä.

Kokeiluissa valmistaudutaan vuoteen 2019, jolloin työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuu on maakunnilla. Tuolloin palvelutuotannosta huolehtisivat pääsääntöisesti kunnat, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat. Kokeilut voivat painottaa eri asiakasryhmiä, kuten maahanmuuttajia, nuoria, osatyökykyisiä, pitkäaikaistyöttömiä sekä yrittäjiä ja yrittäjiksi aikovia.

Kokeilut ovat osa kuntien, maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsimisen reformia ja sen vapaakuntakokeilua. Toimintatapoja uudistavilla työllisyyspalvelujen kokeiluilla tavoitellaan kymmenen prosentin kustannussäästöä työttömyyden julkiselle taloudelle aiheuttamiin nykyisiin kokonaiskustannuksiin verrattuna. Lainsäädännöllä mahdollistetaan, että kokeilualueilla voidaan poiketa voimassa olevasta julkisista työvoima- ja yrityspalveluja, työttömyysturvaa, aktiivista sosiaalipolitiikkaa, tietojen luovuttamista, kotoutusta sekä mahdollisesti myös koulutusta koskevasta lainsäädännöstä.

Naantali pystyy tällä hetkellä hoitamaan työllistämisasiat kohtuullisen hyvin. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu on saatu taitettua ja työllistämistoimet sekä kuntouttavan työtoiminnan toimenpiteet ovat onnistuneet.

Kokeiluun hakeutumisesta on ollut Turun kaupungin koolle kutsumana suunnittelukokoukset 18.5.2016 ja 25.5.2016, joihin osallistui Naantalın edustajana perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen. Turun seutukunnan kunnanjohtajien kokouksessa on sovittu, että suurin osa kunnista osallistuu ainakin hankkeen suunnittelu- ja hakuvaiheeseen. Lopulliset päätökset osallistumisesta tehdään kunnanhallitusten kokouksissa.

Pidettyjen suunnittelukokousten perusteella Turku on laatinut hakemuksen alueelliseen kokeiluun.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 43	15.06.2016
Kaupunginhallitus	§ 236	21.06.2016
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 13	08.03.2017

Tavoitteena on, että jokainen kokeiluun osallistuva kunta voi itsenäisesti järjestää TE-hallinnon palvelut alueellaan. Turun kaupunki toimii hakemuksen vastuukuntana, mutta ei pääätä eikä ohjaa muiden kokeilussa mukana olevien kuntien toimintaa.

Edellä olevan perusteella kokeiluun osallistumalla Naantalin kaupungin on mahdollista saada työllistämispalveluidensa kehittämiseen uudenlaisia välineitä.

Pöytäkirjan liitteenä Työ- ja elinkeinoministeriön asiaa koskeva kirje.

LIITE B5, SOTE-LTK 15.6.2016

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Naantalin kaupunki on mukana työllisyys- ja yrityspalvelujen alueelliseen kokeiluun hakeutumisessa. Sosiaali- ja terveyslautakunta raportoi kaupunginhallitukselle kokeiluhankkeen mahdollisesta käynnistymisestä, kun on tiedossa TEM:n päätös.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 21.06.2016 § 236

Työ- ja elinkeinoministeriön kirje 4.5.2016 on liitetty esityslistaan (KH 21.6.2016).

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus päättää, että

- Naantalin kaupunki osallistuu työllisyys- ja yrityspalvelujen alueelliseen kokeiluun hakeutumiseen.
- Sosiaali- ja terveyslautakunta raportoi kaupunginhallitukselle kokeiluhankkeen mahdollisesta käynnistymisestä, kun on tiedossa työ- ja elinkeinoministeriön pää-

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 43	15.06.2016
Kaupunginhallitus	§ 236	21.06.2016
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 13	08.03.2017

---

tös.

- Naantalın kaupungin edustajana ja yhteyshenkilönä hankkeen valmisteluryhmässä toimii perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.03.2017 § 13

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Naantalın kaupunginhallitus päätti 21.6.2016 lähteä mukaan Turun alueen kuntien yhteiseen pilottikokeiluun, jossa kunnat ottavat hoitaakseen työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisen ja tuottamisen alueellaan. Kokeilu oli tarkoitus toteuttaa vuosien 2017 ja 2018 aikana. Ajatuksena oli, että työvoimahallinnon työntekijät ja voimavarat siirtyvät kuntiin ja yhteisellä työskentelyllä saavutetaan kustannusvaikuttava toimintamalli. Työvoimahallinnon työntekijöiden työnantajana säilyy edelleen valtio. Hankkeen yhtenä tarkoituksena on ollut myös kartoittaa työvoimapalveluiden järjestämismahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Kokeilua koskevaa lainsäädäntöä on valmisteltu ja se on parhaillaan lausuntokierroksella. Tässä yhteydessä kuntien tulee ottaa lopullisesti kantaa siihen, ovatko ne mukana kokeilussa. Lainsäädännön valmistelu on myöhentänyt kokeilun alkua niin, että vuoden alun sijaan se olisi alkamassa vasta kesällä 2017 joko 1.6. tai 1.7.2017.

Turun seudulla toteutettavan kokeilun sisältö on tarkentunut valmistelun edetessä. Kokeilun puitteissa kunnat vastaisivat alle 25- vuotiaiden sekä 12 kk yhtäjaksoisesti työttöminä olleiden osalta mm. seuraavista palveluista:

- 3 kk:n välein toteutettavat haastattelut
- työllistämissuunnitelmien laatiminen
- jos asiakkaalla on monialaisen yhteispalvelun tarve, kunta arvioi palvelutarpeen ja vastaa monialaisen työllistämissuunnitelman laatimisesta
- kotouttaminen; kunta käynnistää alkukartoituksen ja vastaa kotoutumissuunnitelman laatimisesta
- aktivointisuunnitelman laatiminen

Edellisten lisäksi kunta voi tarjota kohderyhmän osalta työnvälitys-, amma-

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 43	15.06.2016
Kaupunginhallitus	§ 236	21.06.2016
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 13	08.03.2017

---

tinvalinta- ja uraohjausta, ohjata työnhakuvalmennuksiin, asiantuntija-arvioihin kuten, osaamis- ja ammattitaitokartoituksiin, työkokeiluun sekä myöntää palkkatukea, starttirahaa jne.

Tehdyn laskelman mukaan työvoimahallinto osoittaisi Naantaliin tehtävien hoitoon n. 1,37 henkilötyövuotta. Hoidettavan kohderyhmän koko olisi 365 henkilöä, joista pitkäaikaistyöttömiä on 275 ja nuoria 90.

Turun alueen kunnat ovat pohtineet kantaansa hankkeeseen. Ongelmalliseksi on koettu kokeilun alun siirtyminen kesään, jolloin paineita tuo henkilöstön perehdyttäminen tehtäviin sekä siirtyvän henkilöstön vastaanotto. Lisäksi tuohon ajankohtaan ajoittuu nuorten tulo koulujen jälkeen työmarkkinoille, jolloin tehtävät ruuhkautuvat. On myös ollut epäilyjä siitä, pystytäänkö kaikki suunnitellut asiat hoitamaan siirtyvän henkilöstön toimesta vai joutuvatko kunnat panostamaan omaa henkilöstöään niiden hoitoon. Lisäksi kunnat joutuvat hoitamaan te-keskuksesta siirtyvän henkilöstön sijaistukset heidän mahdollisten poissaolojensa ajalta.

Kokeilusta saatavia hyötyjä olisi kunnan ja työvoimahallinnon voimavarojen yhdistäminen naantalilaisten nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämiseksi. Näillä toimilla tavoitellaan mm. työttömyydestä kunnalle aiheutuvien kustannusten vähentämistä. Asiakkaiden asiointi Naantalissa saattaisi myös sujuvoittaa asiakkaiden palveluiden saatavuutta.

Kokeiluun ilmoittautuivat alunperin mukaan Turku, Raisio, Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Rusko ja Sauvo. Kaarina ja Lieto ovat jo tehneet päätöksen, että ne eivät osallistu kokeiluun. Myös Mynämäki, Nousiainen ja Masku ovat alustavasti olleet sillä kannalla, että ne eivät jatka kokeilussa.

TEM:n lausuntopyynnön mukaan kokeiluhankkeen allekirjoittanut kunta kokoaa alueen kuntien lausunnot kokeilusta. Yksittäiset kunnat eivät anna lausuntoaan TEM:lle. Lausunto tulee antaa 24.3.2017 mennessä.

Naantalın kaupungin työllistämispalvelutiimi on valmistellut kokeiluhankkeesta annettavaa Naantalın kaupungin lausuntoa Turun kaupungin käyttöön. Lausunto on samalla kaupungin lopullinen kanta hankkeeseen osallistumisesta. Hallituksen lakiesitys vastaa alueella tehtyä valmistelutyötä ja kohderyhmä rajaus on neuvoteltu osallistuvien kuntien kesken. Vaikka aikataulu hankkeen aloittamiseen on jo viivästynyt liikaa, olisi toimivallan siirto ja hankkeen käynnistäminen kuitenkin järkevintä toteuttaa vasta lomakauden lopussa 1.8.2017 alkaen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 43	15.06.2016
Kaupunginhallitus	§ 236	21.06.2016
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 13	08.03.2017

Lisäksi hankkeesta aiheutuvien käytännön ongelmien ja epäonnistumisen riskien minimoimiseksi tulee ottaa huomioon seuraavia seikkoja:

- TE-toimistoista kuntiin siirtyvien työntekijöiden tulisi olla entuudestaan kunnissa tuttuja ja kuntien olosuhteet tuntevia virkailijoita
- siirtyvä työvoimaresurssi tulisi taata myös henkilöiden mahdollisten sairaslomien ja vuosilomien aikana
- ohjelmistojen käyttökoulutus tulisi toteuttaa mahdollisimman pian ja tehokkaasti
- henkilöstön lakikoulutukset koskien työllistämispalvelujen erityispiirteitä tulee toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä hankkeeseen osallistuvien kuntien kesken
- työ- ja asiakasvastaanottotilojen järjestelyt tulee saattaa kuntoon ennen hankkeen käynnistymistä

Raision kaupunginhallitus on päättänyt 6.3.2017 päättänyt osallistuvansa kokeiluun. Näin ollen kokeilussa tulisivat olemaan Turun lisäksi Paimio, Sauvo, Raisio ja Naantali.

Esitys kokeilulainsäädännöksi sekä lausuntopyyntö ovat oheismateriaalina.

Oheismateriaali

- Lausuntopyyntö 17.2.2017
- Luonnos hallituksen esitykseksi

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että Naantalin kaupunki osallistuu työllisyyspalvelujen kokeiluhankkeeseen ja edellyttää, että hankkeen onnistuminen varmistetaan esittelytekstissä olevalla tavalla.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

MUUTOKSENHAKUOHJE

Toimielin <xxx_täydennä>

Kokouspäivämäärä <xxx_täydennä>

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

_____ . _____ . 20 ____

Muutoksenhakukiellot Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

§ <xxx_täydennä>.

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

§ <xxx_täydennä>.

HValL 3 §:n 1 mom. / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

§ <xxx_täydennä>.

Valituskieltojen perusteet:

Oikaisuvaatimusohjeet Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

§.

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Naantalin kaupunki, <xxx_täydennä>
Postiosoite: PL 43, 21101 Naantali
Käyntiosoite: Käsityöläiskatu 2, 21100 Naantali

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) tai kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kunnan jäsen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva pöytäkirjanote on lähetetty hänelle kirjeellä.

Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta muutoksenhaku-aikaan. Jos muutoksenhakuajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan oikaisua sekä millaista oikaisua haetaan ja millä perusteilla. Oikaisuvaatimus on sen tekijän allekirjoitettava.

Oikaisuohje ja valitusosoitus hankinta-asioissa

Tämä oikaisuohje ja valitusosoitus koskee seuraavia hankintapäätöksiä:

§ <xxx_täydennä>.

Oikaisuvaatimusohje hankintalain 25 §:n mukaisissa, kansalliset kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa

Kansallisen kynnyksarvon suuruus on:

- tavara- ja palveluhankinnat 60 000 €
- käyttöoikeussopimukset / palvelut 500 000 €
- terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut 400 000 €
- muut erityiset palvelut 300 000 €
- rakennusurakat 150 000 €
- käyttöoikeusurakat 500 000 €
- suunnittelukilpailut 60 000 €

Kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen hankinta-oikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamennettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Asianosaisen katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintoaikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Valitukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintoaikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintayksikön yhteystiedot

Naantalin kaupunki, <xxx_täydennä>
Postiosoite: PL 43, 21101 Naantali
Käyntiosoite: Käsityöläiskatu 2, 21100 Naantali
Sähköposti: kirjaamo@naantali.fi

Oikaisuohje ja valitusosoitus (yleinen)

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon.

Kansallisen kynnyksarvon suuruus on:

- tavara- ja palveluhankinnat 60 000 €
- käyttöoikeussopimukset / palvelut 500 000 €
- terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut 400 000 €
- muut erityiset palvelut 300 000 €
- rakennusurakat 150 000 €
- käyttöoikeusurakat 500 000 €
- suunnittelukilpailut 60 000 €

I Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132 - 135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikön yhteystiedot:

Naantalin kaupunki, <xxx_täydennä>
Postiosoite: PL 43, 21101 Naantali
Käyntiosoite: Käsityöläiskatu 2, 21100 Naantali
Sähköposti: kirjaamo@naantali.fi

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1 asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2 siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä kuuden **kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoihin katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoihin sisältyvä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itse-

näisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelinvaihe: 029 56 43300
Faksi: 029 56 43314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Oikaisuohje ja valitusosoitus (erityisalat)

Vesi -ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivan yksikön julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenetelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää vesi -ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivan yksiköiden hankinnoista annetun lain (erityisalojen hankintalaki) 13 §:n mukaisen kynnysarvon.

Edellä mainitun kynnysarvon alittavaan hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) hankintaoikaisua koskevia säännöksiä, jos hankintayksikkö on valtio, kunnan tai kuntayhtymän viranomaisen, liikelaitos, julkisoikeudellinen laitos tai edellä mainittujen tahojen muodostama yhteenliittymä.

I Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132 - 135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoihin katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoihin sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikön yhteystiedot:

Naantalin kaupunki, <xxx_täydennä>
Postiosoite: PL 43, 21101 Naantali
Käyntiosoite: Käsityöläiskatu 2, 21100 Naantali
Sähköposti: kirjaamo@naantali.fi

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1 asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2 siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 2 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden

käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 56 43300

Faksi: 029 56 43314

Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valitusosoitus

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimuspäätökseen saa hakea muutosta valittamalla myös se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Kunnallisvalitus

§ <xxx_täydennä>.

- valitusaika 30 päivää

- valitusviranomainen:

Turun hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2–4, 20100 Turku

Hallintovalitus

§ <xxx_täydennä>.

- valitusaika _____ päivää

- valitusviranomainen:

_____

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla valituksen käsittelystä hallinto-oikeudessa perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oi-

keudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva pöytäkirjanote on lähetetty hänelle kirjeellä. Kunnan jäsen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen.

Valituskirjassa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.